

**AMNESTY INTERNATIONAL I NORGES LANDSMØTE PÅ THON HOTEL OSLOFJORD,
SANDVIKA 1-3 MARS 2013**

PROTOKOLL

Ordstyrere: Jostein Djupvik og Nina Samnøy
Protokollførere: Arne Borg og Helle Biørnstad

LØRDAG 2. MARS

Åpning

Velkommen v/ styreleder Kristin Høgdahl

Styreleder Kristin Høgdahl ønsker velkommen til det som faktisk er Amnesty i Norges landsmøte 2012, selv om vi er i 2013. Denne helgen er et fellesskap for menneskerettigheter med tett pakket program og mange spennende gjester. Vi skal kombinere det vi må gjøre beslutningsmessig med faglige inntrykk og inspirasjon. Formen på landsmøtet har blitt noe endret, og styret er fornøyd med valg av overordnet tema: den viktige, men vanskelige, ytringsfriheten.

Styreleder ønsket spesielt velkommen til de internasjonale gjestene som hadde tatt turen til Sandvika, bl.a. Norges representant i det internasjonale styret (IEC) Rune Arctander, samt representanter fra Amnestyseksjoner i Nederland, Tyskland og Danmark.

Åpningstale V/ utenriksminister Espen Barth Eide

Utenriksministeren har selv trukket frem noen høydepunkter fra sin åpningstale som ligger vedlagt.

Utenriksminister Espen Barth Eide uttrykte stolthet over å få være til stede og åpne landsmøtet 2013, og kalte Amnesty International en viktig, nyttig og effektiv partner til norske myndigheter. Selv om Amnesty og Utenriksdepartementet er enige om mange ting, mente utenriksministeren at det samtidig er viktig med Amnesty som en pådriver og vaktbikkje i forhold til myndighetene, også i Norge.

Bart Eide snakket om ytringsfrihet som et fundament for vårt åpne og demokratiske samfunn, og at ytringsfrihet er en grunnleggende verdi som må beskyttes. Ytringsfrihet må være til stede før alle kan ta del i sosial og økonomisk utvikling. Nettopp denne rettigheten er dermed en forutsetning for å oppnå mange andre rettigheter. Samtidig er ikke ytringsfriheten absolutt, og vi må være forsiktige når det gjelder for eksempel hatefulle ytringer, særlig på nett.

Videre fokuserte utenriksministeren på at verden er under stor forandring i forhold til vekst, makt og innflytelse, og oppfordret samtidig det sivile samfunn til å tenke nytt i forhold til partnere og arenaer.

Etter sin tale åpnet utenriksministeren for spørsmål fra salen.

Musikalsinnslag: Checkpoint 303

Elektronikbandet «Checkpoint 303» bruker feltopptak av lyder fra Gaza, kombinert med egenproduserte toner, i kampen for fred, frihet og rettferdighet i Midtøsten. De spilte flere sanger for landsmøtet.

"Skrikende lyder fra kuler, opprør og krig. Men også lyden av håp, normale liv og tilsynelatende banale dagligdagse gjøremål". Slik beskriver elektronikbandet «Checkpoint 303» musikken de produserer, som er et bidrag i kampen for et fredeligere Midtøsten.

Aktivistene i bandet er fra Tunisia, Palestina og Frankrike. De bruker feltopptak fra Palestina, Tunisia, Syria og Egypt, kombinert med elektroniske rytmer og myke orientalske toner for å skape stemningsfull musikk. Målet er å skape bevissthet rundt kampen til det sivile samfunnet i Midtøsten, og hele den arabiske verden, for frihet, fred og rettferdighet.

Offisiell åpning og konstituering

Tale v/ styreleder Kristin Høgdahl

Styreleder Kristin Høgdahl ønsket velkommen til landsmøtet 2012 i 2013 ved å berømme innsatsen under ungdomssamlingen som ble avholdt fredag med oppfordring til alle om å lese avisen som ble produsert.

Høgdahl takket for kunstneriske bidrag som utsmykket lokalene: fotoutstilling fra Egypt av fotograf Espen Rasmussen i VG, samt dekorasjoner fra Holtekilen folkehøyskole og Grytnes ungdomsskole. Dette er den offisielle åpningen av landsmøtet etter et spennende foredrag fra utenriksministeren. Her skal vi fatte viktige beslutninger men også hente inspirasjon ved å se at det arbeidet Amnesty gjør nytter.

Det har vært to fantastiske år siden vi var i Tromsø, hvor høydepunktet var TV-aksjonen høsten 2012. Det var ikke bare selve dagen som var spesiell, men også hele perioden før aksjonsdagen hvor hele organisasjonen viste stort engasjement. Det ble et fantastisk resultat på 200 millioner som kan konverteres til menneskerettighetsarbeid internasjonalt. Et av temaene under TV-aksjonene, diskriminering av romfolk i Europa, kommer vi også tilbake til under dette møtet i form av forslag til en landsmøteuttalelse.

Høgdahl presiserte at Amnesty som organisasjon har mange viktige og vanskelige ting å gjøre i årene fremover, men at grundigheten i Amnestys arbeid er presserende og må sikres gjennom omstruktureringer «moving closer to the ground» og bruk av midlene fra TV-aksjonen.

Høgdahl avsluttet med å nevne noen av kampanjehøydepunktene i årene som har gått: papirløskampanjen, voldtekt i Norge, LHBT diskriminering, våpenhandlavgift og bedrifters samfunnsansvar. For at Amnesty skal fortsette å ha gjennomslagskraft må vi ha flere engasjerte ungdommer med på laget. Det er også viktig å få ungdommer inn i organisasjonslivet, og inn i styret.

Vi skal være er mangfoldig, slagkraftig og virkningsfull organisasjon. Vi har mye å være stolt av og det er ingen grunn til å hvile. Overgrepene fortsetter og vi må holde energien oppe.

Ha et godt landsmøte!

Konstituering av landsmøtet

LM-vedtak P1/2013 – Valg av ordstyrer og referenter

Landsmøtet godkjenner ved akklamasjon ordstyrere i plenum: Jostein Djupvik og Nina Samnøy, og plenumreferenter: Arne Borg og Helle Biørnstad.

LM-vedtak P2/2013 – Valg av redaksjonskomite

Landsmøtet godkjenner ved akklamasjon redaksjonskomite bestående av Steinar Vike, Gerald Folkvord, Tale Longva, Jørgen Lindbäck-Larsen og Siri Trude Øvstebø.

LM-vedtak P3/2013 – Valg av stemmerettsnemd

Landsmøtet godkjenner forslag ved akklamasjon stemmerettsnemd bestående av Gustav Haver, Tone Salte og Sveinung Søyland Moen.

Ordstyrere Jostein Djupvik ga en rekke praktiske opplysninger fra ordstyrerbordet.

Det har blitt en endring i dagsorden søndag: plenumsbehandlingen av arbeidsgruppene menneskerettigheter og organisasjon går før valget grunnet forslag om reduksjon av antall varamedlemmer i styret.

Behandling av styrets beretning og regnskap

Styrets beretning til Landsmøtet for styreperioden 2010-2012

Kristin Høgdaahl presenterte og kommenterte høydepunktene i beretningen, bl.a.

- TV-aksjonen som har vært et enormt økonomisk bidrag til det internasjonale
- Stor endringsprosess i organisasjonen internasjonalt,
- Høyt aktivitetsnivå på kampanjer
- Demokrati og utviklingsutvikling har vært en prioritet fra styret, stolte av resultatet
- Menneskerettighetsundervisning (MRU) – her skal vi som seksjon utmerke oss internasjonalt. I november 2011 ble det internasjonale senteret for menneskerettighetsundervisning (IHREC) etablert i Oslo.
- Veien videre – vi må øke de årlige inntektene gjennom flere medlemmer og SMS-aktivister, vår rolle som premissleverandør i det internasjonale må styrkes og vi må bedre utnytte vårt potensiale for økt integrering av aktivister i vårt kampanjearbeid.

Regnskapet 2010-2012

Administrasjonssjef ved sekretariatet Bjørg Ytre-Eide presenterte regnskapet etter sykdomsfravall fra styret. Regnskapet ble presentert i kortfattet form etter en grundig gjennomgang i arbeidsgruppe økonomi kvelden før.

Øystein Myking presenterte innstillingen fra arbeidsgruppe økonomi. Arbeidsgruppen uttrykte ros til styret for resultat i forrige periode. Det ble stilt spørsmål ved om økonomien er *for* god, og at flere midler burde overføres til mer aktivitet nasjonalt og internasjonalt.

Styrets spørretime

Deltager 97 stilte spørsmål ved en formulering i strategisk plan hvor det nevnes at flere skal inn i den demokratiske beslutningsprosessen. Han lurte på hva styret legger i dette, og hva det eventuelt vil ha og si for aktivisme?

Kristin Høgdahl svarte at formuleringen referer til at styret ønsker åpenhet og et mål om å trekke inn ressurspersoner fra medlemsmassen og eksterne interessenter inn i ulike beslutningsprosesser. Det er forskjell på å bli involvert i beslutningsprosesser og beslutningsvedtak. I forhold til aktivisme så er det ulike forankringspunkter i grupper og regionskontorer som forhåpentligvis gjør det attraktivt å delta.

Et medlem stilte spørsmål ved bruk av uttrykkene samvittighetsfange og politisk fange, hvor kun den første kreves løslatt. Hvor er det slik?

Generalsekretær John Peder Egenæs svarte at dette er en definisjonsforskjell som har eksistert i Amnesty siden 1960-tallet. En samvittighetsfange har ikke deltatt i eller oppfordret til vold, og er kun fengslet for sine meninger, handlinger og/eller ytringer. En politisk fange kan ha deltatt i eller oppfordret til vold. Et eksempel er Nelson Mandela som aldri ble samvittighetsfange da ANC var delaktige i en væpnet konflikt. Det er derfor en klar intern definisjon forskjell på de to karakteristikkene.

Hildur Knutsen roste styret for et godt regnskap med overskudd. Videre følger hun opp styreleders kommentar at det er et ønske om styrket deltagelse av medlemmer i aksjonene våre. Hun mener regionskontorene fungerer bra men at aksjonen holdes litt på utsiden. Hun etterlyser derfor flere stemmer inn i utbredelsen av kampanjer og aksjoner.

Kristin Høgdahl svarte at det er et utfordrende dilemma og en balansegang rundt hva som kommer fra det internasjonale og hva som utvikles lokalt. Vi må tenke kreativt og konstruktivt for å bedre aktivismen på lokalt nivå, og være mer bevisste rundt hva som skjer på hvilket nivå.

Astrid Sjoner kommenterer at kommunikasjonsarbeidet virker veldig fokusert rundt sosiale medier, og spør om det har vært en overordnet plan i forhold til mengde og mål med kommunikasjonen?

Generalsekretær John Peder Egenæs svarte at Amnestys satsning i sosiale medier er forankret i strategien at vi skal være frempå med moderne medier. Vi har satset spesielt på sosiale medier som Facebook, Twitter og Instagram. Fokus er på kvantitet da det er viktig for oss å nå ut til mange. Det er også et fokus at vi skal være tilstede i sosiale medier for å besvare spørsmål og kommentarer. Om kvantiteten går utover kvaliteten har vi ingen umiddelbar følelse av. Mesteparten av våre lesere på nett kommer fra Facebook, og vi har økt antall sidevisninger og økt tidsbruk hver bruker har på våre nettsider.

Ordstyrer Jostein Djupvik takker for spørsmål og meddeler at styrets spørretime er over.

For å kunne meddele styret ansvarsfrihet, fremmet arbeidsgruppe økonomi følgende innstilling til vedtak:

ØK 1/13: Regnskap 2010-2012, regnskap pr 30.09.12.

Vedtatt

Amnesty International Norges landsmøte tar det fremlagte regnskapet til etterretning.

Landsmøtet meddeler styret ansvarsfrihet

Votering: vedtatt.

Referat fra ungdomssamlingen

Ungdomsmedlem Nancy Herz fra Haugesund holdt underliggende appell til landsmøtet fra ungdomssamlingen.

Engasjement, inspirasjon og handling

Engasjement, inspirasjon og handling. Tre ord som jeg vil si er sentrale både på ungdomssamlingen. Tre ord som jeg vil si er sentrale både på ungdomssamlingen som fant sted i går, og på landsmøtet 2013 resten av denne helgen. Engasjerte, inspirerte og handlingsdyktige. Tre ord som er med på å beskrive alle som sitter i dette rommet i dag, og ikke minst ungdommene som i går var med på ungdomssamlingen.

Engasjement, fordi vi er her. Fordi vi bryr oss. Fordi vi vil gjøre en forskjell. Inspirasjon, evnen til å gi hverandre nye ideer og motivasjon til å ville fortsette med det vi gjør. Handling, i viten om at en mann alene ikke er sterkere enn rundt 50 ungdommer.

UNGHØRT, et ord med to betydninger. UNGHØRT, det å være unge og ikke la noen be oss om ikke å uttrykke våre meninger. UNGHØRT, navnet på den kjempefine avisen med et supert innhold, som vi laget i går som alle dere har fått et eksemplar av. Ved hjelp av gode diskusjoner, inspirasjon fra flinke fagfolk og andre som vet hva de snakker om fikk vi et konkret resultat av dagen. Jeg anbefaler alle til å ta en titt på avisen, og lese litt i den.

Jeg er kjempeglad for å ha fått være med på ungdomssamlingen, og fått møte alle de kjempeflinke menneskene som jeg har møtt. Dere er en stor inspirasjon for meg, og jeg ser allerede frem til å kunne fortsette med det viktige arbeidet som vi gjør.

For å runde av vil jeg takke for muligheten til å være her samt at jeg har fått lov til å fortelle dere om gårsdagen. I tillegg vil jeg takke alle som har jobbet hardt for å gjøre ungdomssamlingen til en super opplevelse. Jeg ønsker dere alle et godt årsmøte videre, og til lykke med arbeidet som dere gjør hver dag for å prøve å skape forandring.

Ungdomsmedlem Marta Helgadóttir kom med en uttalelse fra ungdomssamlingen angående viktigheten koblingen mellom klimaendringer og menneskerettighetsarbeid. Talen ligger vedlagt.

Er ytringsfriheten under angrep i Norge?

Diskusjon mellom advokat Jon Wessel-Aas og Shoaib Sultan, rådgiver på ekstremisme ved Antirasistisk senter. Debattleder: Kommunikasjonsdirektør i TV Norge Svein Tore Bergestuen.

Diskusjonene sentrerte seg rundt hvilke utfordringer og begrensninger vi møter i dagens Norge i forhold til ytringsfrihet. Problematikk som religionskritikk, netthets og begrensning av ytringsfrihet ble diskutert.

Kjønn, makt og ytringsfrihet

---

v/ Louise Finer, sjefsredaktør i Reproductive Health Matters - med særlig kunnskap om seksuelle og reproduktive rettigheter og v/ Diana Eltahawy, Amnestys Midtøsten-etterforsker - om kvinners stilling og ytringsfrihet før og etter den arabiske våren.

Louise Finer fortalte om hennes arbeid med reproduktive rettigheter, spesielt i Paraguay og Bolivia. Hun ga et bredt overblikk over situasjonen i hele Latin Amerika, hvor det er store utfordringer i forhold til abortlover, sikkerhet rundt reproduktiv helse og seksualundervisning. Hun trakk linjer mellom dette og ytringsfrihet da f.eks. grupper protesterer mot abort utenfor helsesenteret, og skjuler seg bak ytringsfriheten. Hun avsluttet med å presisere at linken mellom reproduktive rettigheter og menneskerettigheter er veldig viktig da dette går på retten til å bestemme over sin egen kropp og liv, uten at man skal møte diskriminering, hatefulle ytringer eller kriminalisering.

Diana Eltahawy snakket om kvinner i Egypt som er utsatt for trusler og overgrep fordi de bruker sin ytringsfrihet. Hun fortalte at kvinner spilte en viktig rolle i 25. januar protestene på Tahrirplassen. Det var mange som trodde og håpet at revolusjonen ville bedre situasjonen for kvinner i landet, dette har dessverre ikke skjedd. Mange kvinner har blitt utsatt for seksuelle overgrep under demonstrasjoner på Tahrirplassen i etterkant. Noen av kvinnene blir angrepet fordi de er kjente protestdeltagere, andre kun fordi de er i nærheten. Hun fortalte at mangel på straffeforfølgelse og diskriminerende lovverk er nøkkelfaktorer til hvorfor angrepene er såpass hyppige.

Plenumsbehandling av innstilling fra arbeidsgruppe økonomi

ØK1/13 er allerede vedtatt under behandlingen av styrets beretning og regnskap

ØK 1/13: Regnskap 2010-2012, regnskap pr 30.09.12.

Vedtatt

Amnesty International Norges landsmøte tar det fremlagte regnskapet til etterretning.

Landsmøtet meddeler styret ansvarsfrihet

ØK 2/13: Rammebudsjett 2013-2014, prognose 2015-2016

Fremmet av styret

Landsmøte vedtak 1

Landsmøtet godkjenner budsjetttrammer for AI Norge slik de er fremlagt, med

- **Inntektsramme for 2013 på 70,5 mill kr og for 2014 på 75,5 mill kr**
- **Kostnadsramme for 2013 på 70,5 mill og for 2014 på 74,5 mill kr.**

Votering: Vedtatt

Landsmøtevedtak 2

Landsmøtet tar den fremlagte prognosen for 2015-2016 til etterretning.

Votering: Vedtatt

Landsmøtevedtak 3

Forslagstillerne redegjorde for de ulike alternativene.

Jon Ekeland presenterte alternativ 1, men trakk senere forslaget etter forklaring av alternativ 2.

Alternativ 2 ble presentert av Kristin Høgdahl. Hun forklarte at dette tallet tilsvarer det tallet som er den foreslåtte endringen i strategisk plan. Det er viktig å gi noen føringer ovenfor sekretariatets arbeid etter at det ble innsett at det opprinnelige målet om 100 millioner ikke kommer til å nåes.

Alt. 1

Landsmøtet regner med at den fremlagte prognosen er mer realistisk

Alt. 2

Landsmøtet noterer at det styres mot et vekstmål på 81 millioner ved utgangen av 2015.

Landsmøtevedtak 3

Landsmøtet noterer at det styres mot et vekstmål på 81 millioner ved utgangen av 2015.

Votering: Vedtatt

Landsmøtevedtak 4

Landsmøtet viser til vedtektenes § 7 og gir styret adgang til å foreta ev. endringer som har som mål å realisere eller forberede budsjettert resultat, eller om nødvendig å begrense mulige negative resultatavvik. Styret skal redegjøre for foretatte endringer. Bruk av organisasjonens fond skal skje i henhold til gjeldene retningslinjer.

Votering: vedtatt

ØK 3/13: Valg av revisor

Fremmet av styret

Vedtak

KPMG gjenvelges som revisor for AI Norge for årene 2013 og 2014. Landsmøtet ber styret vurdere å legge revisjonsoppdraget for påfølgende periode ut på anbud.

Votering: vedtatt

ØK 4/13: Strategisk plan 2010-2016

Fremmet av styret

Forslaget til landsmøtevedtak ØK 4/13 er trukket.

Presentasjon av valgkomiteens kandidater til styret og valgkomite

---

Mari Seilskjær redegjorde for valgkomiteens arbeid, prosess og kriterier for nominasjon av kandidater. Valgkomiteen har bestått av Bodil Røyset, Gustav Haver og Mari Seilskjær.

Det er i år relativt stor utskiftning i styret. Valgkomiteen har i sitt arbeide forsøkt å sette sammen et styre med ulike kompetanser, kvalifikasjoner, utdanning og organisasjonserfaring. Det er kandidater med bakgrunn i aktivisme, menneskerettigheter, juss og økonomi. Flere av kandidatene kjenner Amnesty godt, mens enkelte har bakgrunn fra andre organisasjoner og kan derfor bidra til nytenkning.

Komiteen har også fokusert på geografisk spredning, alder og de har valgt å følge den internasjonale oppfordringen om et styremedlem under 25 år. Valgkomiteen er fornøyd med kandidatene og mener innstillingen er et godt utvalg av de overnevnte elementene.

Hun ba kandidatene opp på scene for presentasjoner.

Valgkomiteens innstilling:

Trygve G Nordby, leder
Veslemøy Aga, nestleder

Innstilte styremedlemmer:

Ove Tjelta
Inga Laupstad
Marta Helgadottir
Aman Kamsare
Astrid Aksnessæther
Håkon Sæberg

Innstilte varamedlemmer:

Kjetil Haanes, 1. vara
Ingrid Juell Moe, 2. vara
Leikny Bakke Lie, 3. vara
Martin Holst Andreassen, 4. vara

Innstilte medlemmer til valgkomiteen:

Bodil Røyset
Alf Butenschøn Skre
Karen-Lise Scheie Knutsen

Gustav Haver, vara

SØNDAG 3.MARS

Taler til landsmøte

Ytringsfrihet og seksuell orientering v/ Kaspars Zalitis

Kaspars Zalitis, fra organisasjonen Mozaika, fortalte landsmøtet om de ulike utfordringene for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT) møter i de baltiske landene. Organisasjonen jobber spesielt med støtte til LHBT-personer og organisasjoner, og for at ulike prides skal gjennomføres i regionen. Organisasjonen ble startet i 2006 for å jobbe mot LHBT-diskriminering i Latvia, men har

senere vokst til å omfatte hele den baltiske regionen. Zalitis fortalte om den generelle situasjonen for LHBT-aktivister i ulike land, hvor omfattende diskriminering pågår. Det er blant annet introdusert lovendringsforslag som kriminaliserer homofili-propaganda i Russland og Ukraina. Mozaika har tette bånd med Amnesty International og takket spesielt landsmøtet og norske aktivister for solidaritetshjertene som ble sendt i fjor sommer.

Amnestys kampanjearbeid i tiden fremover v/ Thomas Schultz-Jagow

Thomas Schultz-Jagow fra Amnestys internasjonale sekretariat i London fortalte om en verden i forandring og hvordan dette kan påvirke kampanjearbeidet i årene som kommer.

Amnesty må finne en måte på å fortsatt være relevante i vårt kampanjearbeid med nye utfordringer innenfor teknologi, en verden i endring og menneskerettighetsutfordringer. Amnesty definerer seg selv som en kampanjeorganisasjon, men dette begrepet kan bety så mangt. Schultz-Jagow mente at Amnesty må bli bedre på å fokusere kampanjene slik at vi blir mer effektive og får enda større gjennomslagskraft. Kampanjer handler mye om kommunikasjon, og dette vises i hvordan vi får med oss aktivister i arbeidet. Dette er ekstremt viktig og vi må fortsette å utvikle kommunikasjonen med våre medlemmer og aktivister. Amnesty International må kommunisere hva vi ønsker, og hvordan vi ønsker å få det til, med hjelp fra våre aktivister. Organisasjonen kommer til å fokusere spesielt på to globale kampanjer som begge får oppstart i 2013, nemlig tortur og seksuelle- og reproduktive rettigheter. Hver dag skal vi fortelle oss selv: «jeg vil bekjempe urettferdighet, jeg vil kjempe for frihet, jeg er Amnesty International».

Plenumsbehandling av innstillinger fra arbeidsgruppene menneskerettigheter og organisasjon

---

Plenumsbehandling arbeidsgruppe menneskerettigheter

Anja Johansen presenterte resultatet fra arbeidsgruppe menneskerettigheter.

MR 1/2013: Forslag til landsmøtevedtak om å styrke tilbudet til torturofre i Norge

Votering: vedtatt.

Anja Johansen fortalte at arbeidsgruppen hadde uttrykt glede over at dette forslaget ble fremmet av gruppe 83 i Arendal.

Ali Saki uttrykte også stor glede og takknemlighet ovenfor gruppe 83 som har tatt opp denne saken. Han mente at Amnesty generelt, og spesielt Amnesty i Norge, er flinke til å ha direkte kontakt med torturofre over hele landet og bør jobbe for et bedre behandlingstilbud for disse.

Gustav Haver sa han var helt enig i at dette er en viktig sak men tillater seg å komme med en kommentar i plenum da han deltok i arbeidsgruppe organisasjon. Han uttrykte generell skepsis til enkeltstående forslag fra landsmøtet om intensivering av arbeid for sekretariatet da det er uklart hva dette skal gå på bekostning av.

Anja Johansen svarte med at dette hadde også vært oppe til diskusjon i arbeidsgruppen og at inntrykket var at et mulig landsmøtevedtak ville være en ekstra støtte til et arbeid som allerede gjøres på sekretariatet.

Kristin Høgdaahl svarte at hun var enig med Gustav Haver i at det kan komme til å bety endringer, men at styret har lest forslaget i lys av eksisterende prioriteringer hos sekretariatet og det burde derfor være uproblematisk å absorbere dette forslaget i tillegg.

Margaret Solberg kommenterte at dette var en sak som lå hennes hjerte nært som hun mener vil bli ønsket velkomment av helsepersonell over hele landet. Personlig jobber hun ved spesialhelsetjenesten ved en bydel i Oslo hvor det er registrert 1500 tidligere torturofre og mørketallene er store.

Forslag til landsmøteuttalelser

Forslagene til landsmøteuttalelser ble behandlet under arbeidsgruppe menneskerettigheter. Anja Johansen presenterte uttalelsene.

Uttalelse 1 – Nordmenn må gis adgang til FNs klagemekanisme

Votering: vedtatt

Leif Slørdal kommenterte generelt om uttalelser og landsmøtet at disse har en tendens til å være ganske omfattende i sitt meningsuttrykk. Videre hadde han visse betenkeligheter rundt avstemningsmetoden, og uttrykket et ønske om at disse ble gjennomført skriftlig. Han lurte også på om det kom til uttrykk i disse uttalelsene at det hadde vært motstand under avstemming, for hvis ikke var det lite poeng i å stemme i mot. Det koster litt å ta ordet i en slik sammenheng, spesielt hvis ens meninger viker fra flertallet.

Kristin Høgdaahl svarte at det er stor forskjell på vedtak og uttalelser. Uttalelse er ikke bindende vedtak på policy, mens beslutninger for organisasjonens aktiviteter er noe annet. Landsmøteuttalelser er en etablert tradisjon, men det er helt opp til landsmøte selv om det er ønskelig med slike uttalelser i det hele tatt.

Uttalelse 2 – Rettighetene til lengeværende asylbarn må styrkes

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Uttalelse 3 – Respekt for menneskeverd gjelder også migranter fra Sørøst-Europa

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Plenumsbehandling arbeidsgruppe organisasjon

Resultatet fra gjennomgangen i arbeidsgruppe organisasjon ble lagt frem av Hildur Knudsen.

ORG 1/2013 – Forslag til endringer i vedtektene

Fremmes av styret

Ordstyrer informerte om at forslag til endring i vedtektene krever 2/3 flertall.

Forslag til landsmøtevedtak:

Forslag 1

Følgene tilføyes i § 5 Organisasjon som nytt første avsnitt:

«AI Norge skal organiseres og drives etter demokratiske prinsipper»

Votering: vedtatt

Spørsmål fra salen vedrørende definisjon av demokrati, da medlemmet følte dette begrepet har blitt så utvannet at det er vanskelig å forstå hva som menes.

Kristin Høgdahl svarte ved å referere til det originale ICM-vedtaket forslaget er hentet fra, hvor det fremlegges syv underpunkter til hvordan dette begrepet skal forstås.

Gustav Haver kommenterte at vedtektene skal beskrive hva organisasjonen står for, og dermed har det en klar verdi å signalisere dette prinsippet nettopp i vedtektene.

Forslag 2

I nåværende avsnitt to i § 5 Organisasjon tilføyes følgende som andre setning:

«Hvis det foreligger ekstraordinære omstendigheter som gjør det strengt nødvendig å flytte det ordinære landsmøte til forrige eller neste kalenderår kan styret gjøre dette etter å ha gjennomført en rådgivende konsultasjon med medlemmene.»

Votering: vedtatt enstemmig

Det hadde vært noe diskusjon i arbeidsgruppen om bruk av begrepet kalenderår da dette ikke var presisert i forslaget fra styret.

Det ble stilt spørsmål i plenum om hvorfor dette forslaget ikke skal under § 6 Landsmøtet. Kristin Høgdahl svarte at styret hadde gjort en vurdering og funnet det best å legge det under § 5 hvor tidsramme for arrangering av landsmøtet nevnes.

Forslag 3

Følgende tilføyes som nytt avsnitt i § 5 Organisasjon etter nåværende avsnitt to:

«Et tidligere medlem av styret kan ikke ansettes i ledende stilling i AI Norge i en periode på to år regnet fra slutten av dennes styreverv. Tidligere ansatt i ledende stilling i AI Norge kan ikke velges inn i styret i en periode på to år regnet fra denne sluttet i stillingen. I særlige tilfeller kan det gjøres unntak fra disse bestemmelsene.»

Votering: vedtatt

Deltager 231 kommenterte i plenum at når det åpnes for slike unntak i teksten blir hele avsnittet kun ord på papir og mener at siste setning bør strykes. Ordstyrer informerte om at eventuelle endringsforslag må leveres ordstyrerbordet skriftlig. Forslaget ble trukket.

Inga Laupstad forklarte at to-års regelen er rigid fra det internasjonale, men at dette i stor grad bryter med norsk skikk og vurderingen i styret var derfor at det er viktig å ha muligheten til å ha en vurderingssituasjon i det enkelte tilfelle.

Gustav Haver var ikke enig at det kun ville bli en papirbestemmelse da det faktisk blir krav om en grundig begrunnelse hvis en slik kandidat blir innstilt eller forslått ansatt. Han mente det er lurt å ha et visst spillerom i vedtektene.

Forslag 4

I nåværende avsnitt tre i § 5 Organisasjon tilføyes følgende som andre setning:

«Styret ansetter generalsekretær.»

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 5

Følgende avsnitt tilføyes i § 6 Landsmøtet som nytt tredje avsnitt:

«Styret skal invitere relevante og berørte eksterne interessenter til landsmøtet.»

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 6

Følgende tilføyes til slutt i § 7 Landsmøtets oppgaver, punkt 4:

«[...] og instruks for valgkomiteen.»

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 7

Følgende tilføyes til slutt i § 7 Landsmøtets oppgaver, punkt 7,d:

«[...] og ett varamedlem.»

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 8

I nåværende punkt 2 § 11 Styret endres antall varamedlemmer fra fire til tre:

«Styret skal bestå av 8 medlemmer og 3 varamedlemmer som velges av landsmøtet.»

Votering: Ikke vedtatt da det ikke var tilstrekkelig stemmer for å tilfredsstille kravet om 2/3 flertall.

Etter lengre diskusjon i arbeidsgruppen rundt styrets fremlagte forslag om en reduksjon av antall varamedlemmer i styret fra fire til to ble det inngått et kompromiss om nytt forslag med tre varamedlemmer. Se referat fra arbeidsgruppe organisasjon for nøyaktige stemmetall.

I plenum ble diskusjonen igjen tatt opp.

Katarina Vogt argumenterte for å beholde dagens ordning med fire vara da styret er mindre sårbart og at det dermed er lettere og alltid være beslutningsdyktig.

Kristin Høgdaahl svarte at styret opprettholder sitt forslag om reduksjon til to vara da dette vil effektivisere styremøtene.

Bodil Røyset var enig med Katarina Vogt. Hun mente det handlet om demokrati og innsyn og argumenterte for at styremedlemmer er en god måte for medlemmene å få informasjon på.

Astrid Sjoner sa hun var enig i argumentasjonen over men uenig at flere varamedlemmer var løsningen.

Jon Ekeland støttet også Katarina Vogts argumentasjon for å beholde dagens ordning med fire vara.

Det ble derfor fremlagt to endringsforslag om tre eller to varamedlemmer, hvor det forslaget med flest stemmer for skulle så settes opp mot forslaget om å beholde dagens ordning.

Votering 1:

To varamedlemmer – 25 stemmer

Tre varamedlemmer – 42 stemmer

Dermed ble forslaget om tre varamedlemmer satt opp mot dagens ordning med fire varamedlemmer.

Votering 2:

Tre varamedlemmer – 41 stemmer

Dagens ordning (fire varamedlemmer) – 32 stemmer

Avholdende – 3 stemmer

Det ble avgitt 73 stemmer totalt, og 41 stemmer for tre varamedlemmer var da ikke nok til å tilfredsstillere kravet om 2/3 flertall for endring av vedtektene. Forslag 8 ble derfor ikke vedtatt og dagens ordning med fire varamedlemmer består.

Forslag 9

Ordet «ordinært» fjernes fra § 13 Vedtektsendring.

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

ORG 2/2013 – Forslag til endringer i styrets instruks

Fremmes av styret

Forslag 1

Nytt tredje avsnitt i instruksens punkt 2:

"Dagsorden for styremøtene skal offentliggjøres på organisasjonens nettsider senest én uke før møtet".

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 2

Nytt femte avsnitt i instruksens punkt 2:

"I alle større strategiske beslutninger skal det normalt hentes inn synspunkter fra relevante og berørte eksterne interessenter og fra relevante og særlige grupper blant medlemmene"

Votering: vedtatt

Et flertall i arbeidsgruppen anbefalte det fremlagte forslaget til vedtak fra styret der «skal det vurderes innhentet» byttes ut med «skal det normalt hentes inn». Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 3

Nytt sjettede avsnitt i instruksens punkt 2:

"Styret skal sørge for at alle større strategiske beslutninger skal inneholde indikatorer og milepæler som gjør det mulig å måle gjennomføringene av beslutningene".

Votering: vedtatt

Bodil Røyset mente at hele forslaget burde trekkes da dette er på et operativt nivå som er for konkret i forhold til styrets oppgaver. Videre mente hun at det kommer et lignende forslag under ORG 3/13.

Hun foreslo heller et nytt punkt 6 i styrets instruks som innebærer at styret i instruksens til generalsekretæren sørger for at internasjonale krav til saksbehandling ivaretas.

Gustav Haver var enig at det er en sammenheng mellom dette forslaget og det i ORG3/13. Men mener samtidig at når det internasjonale beslutter veldig konkrete mål så må de nasjonale strukturene innrette seg og støtter derfor forslaget.

Trygve G. Nordby kommenterte at dette handler egentlig om behov for en god formulering, og leverte inn skriftlig endringsforslag om å legge til «Styret skal sørge for at...» foran det fremlagte forslaget.

Bodil Røyset trakk sitt forslag om at hele forslaget burde trekkes.

Ordstyrer mente at tilleggsforslaget fra Trygve G. Nordby har samme mening som forslaget fra arbeidsgruppen og de to forslagene trekkes derfor sammen og går til votering.

Forslag 4

Nytt syvende avsnitt i punkt 2:

«Alle formelle vedtak skal inneholde bakgrunn og forklaring. I den endelige vedtaksteksten skal det være tydelig hvem som har ansvaret for gjennomføringen av vedtaket og om det er en anbefaling eller et bindende vedtak»

Votering: vedtatt

Bodil Røyset støttet forslaget og hadde et tilleggsforslag til det nye styret: hun ber styret vurdere om sakspapir som ligger til grunn for vedtak skal være offentlig tilgjengelig da dette er etablert praksis i mange kommunestyre.

Forslag 5

Nytt trettende avsnitt i punkt 2:

"En oversikt over alle formelle vedtak skal offentliggjøres på organisasjonens nettsider senest to uker etter hvert styremøte, med mindre særlige grunner tilsier at vedtaket ikke skal offentliggjøres"

Votering: vedtatt

Arbeidsgruppen anbefalte enstemmig det fremlagte forslag til vedtak med tilføyelse av "med mindre særlige grunner tilsier at vedtaket ikke skal offentliggjøres".

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 6

Ny siste setning i avsnitt to i punkt 3.

"Styret skal hvert år fastsette et mål for ungdomsdeltakelse i organisasjonen"

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 7

Nytt avsnitt syv i punkt 3.

"Styret peker ut en delegasjon som skal representere Amnesty i Norge på Det internasjonale rådsmøtet"

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 8

Nytt punkt etter nåværende punkt 4:

"5. Styremedlemmenes habilitet

Et styremedlem vil regnes som inhabilt til å behandle en sak i styret dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til medlemmets upartiskhet".

Det nåværende punkt 5 nummereres 6, nåværende punkt 6 nummereres 7 og nåværende punkt 7 nummereres 8.

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Det ble i tillegg levert en skriftlig oppfordring fra Bodil Røyset til det nye styret om å vurdere punkt 8 i styrets instruks om kompensasjon til styremedlemmer, for en eventuell økning.

ORG 3/2013 – Forslag til endringer i forretningsorden for landsmøtet

Fremmes av styret

Forslag 1

Følgende tilføyes som nytt siste avsnitt i forretningsordenens punkt 2 Sted/tidsfrister/praktiske forberedelser:

«Styret inviterer relevante og berørte eksterne interessenter.»

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

Forslag 2

Følgende tilføyes som nytt siste avsnitt i forretningsordenens punkt 5. Redigering og utsendelse av innkomne forslag:

«Det forberedende redaksjonsutvalget skal kommentere om de enkelte innkomne forslagene har vært gjenstand for ekstern og intern høring.»

Votering: vedtatt

Det originale forslaget leste *«Det forberedende redaksjonsutvalget skal kommentere om de enkelte innkomne forslagene har vært gjenstand for ekstern og intern høring. Det forberedende*

redaksjonsutvalget skal videre kontrollere at alle større strategiske beslutninger inneholder indikatorer og milepæler som gjør det mulig å gjennomføre beslutningene.»

Bodil Røyset ville gjerne stryke siste setning av dette forslaget da hun mente dette inviterte til å utforme forslag til vedtak som er altfor detaljerte og som vil skape unødvendige diskusjoner. Behovet for dette mente hun videre allerede var gjort i endringen gjennomført i ORG 2/12 forslag 3.

Ordstyrer mente at de to setningene i forslaget kan ses separat fra hverandre og landsmøtet kan derfor stemme over de to setningene separat.

Votering:

Setning 1 – vedtatt med overveldende flertall

Setning 2 – 21 støtter, 42 i mot

Setning to i det fremlagte forslaget tas derfor ikke med.

Forslag 3

Første setning i forretningsordenens nåværende punkt 8. Valg slettes (« Ved landsmøtets valg av styre og andre valg, bør valgkomiteen i sin innstilling tilstrebe lik fordeling mellom kjønnene. »)

Et flertall i Arbeidsgruppen anbefalte det fremlagte forslag til vedtak.

På slutten av nåværende andre setning i forretningsordenens nåværende punkt 8. Valg tilføyes: «*[...]* i tråd med valgkomiteens instruks».

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

ORG 4/2013 – Forslag til endring i vedtektene

Fremmes av Bodil Røyset

Forslag til vedtak:

Tillegg § 11 i vedtektene:

“En person kan ikke være medlem eller varamedlem i styret i Amnesty International Norge sammenhengende i mer enn 4 perioder.”

Votering: vedtatt

Ingen ønsket ordet i plenum.

ORG 5/2013 – Forslag til landsmøtevedtak om elektronisk stemmeavgivning

Fremmes av styret

Eystein Myking presentert et alternativt forslag til det fremmet av styret. Myking sa han hadde prinsipielle forbehold til ordlyden i forslaget og ber styret komme tilbake til neste landsmøte med alternative forslag til hvordan dette kan gjennomføres på best mulig måte.

Inga Laupstad svarte med at forslagsstillerne stiller seg positive til endringsforslagene og slutter seg til arbeidsgruppen. Styret trekker dermed sitt forslag og støtter seg til forslaget fra Myking. Forslaget lød:

Forslag til vedtak:

Landsmøtet 2013 ber styret utrede mulighetene for at Amnesty i Norge på sikt vil kunne benytte elektroniske valg. Utredningen skal omfatte en vurdering av de tekniske, prinsipielle og organisatoriske aspektene ved slike valg. Landsmøtet 2013 ber styret komme tilbake til neste landsmøte med alternative forslag til hvordan dette eventuelt kan gjennomføres.

Votering: vedtatt

ORG 6/2013 – Instruks til valgkomiteen

Fremmes av styret

Ordstyrer forutsatte at alle deltagerne hadde lest forslaget på forhånd, og hele teksten ble derfor ikke lest høyt i plenum. Dert ble videre minnet om at hele teksten skal vedtas.

Jon Ekeland bemerker at det er en overflødig ordlyd i setningen «valgkomiteen skal nominere et fullstendig styre bestående av: styreleder (...)» Ekeland leverte skriftlig forslag til ordstyrerbordet om å stryke «et fullstendig styre bestående av» fra setningen.

Ny setning lyder da:

1.1 Valgkomiteen skal nominere styreleder, nestleder, 6 styremedlemmer og 4 varamedlemmer.

Votering 1

Skal Amnesty i Norge ha en instruks for valgkomiteen

Vedtatt

Votering 2

Endringsforslag av tekst fra Jon Ekeland

Vedtatt

12.30 Valg av styre og valgkomite

Det ble foretatt optelling av de stemmeberettigede i salen og dørene ble lukket for valg. Det var 79 stemmeberettigede i salen.

Ordstyrer redegjorde for valgordningen. På grunn av benkeforslag til styremedlem vil dette valget gjennomføres skriftlig. Varamedlemmene velges dermed etter at styremedlemmene er valgt.

Valg av leder

Det var ingen motkandidat.

Trygve G. Nordby ble valgt ved akklamasjon.

Valg av nestleder

Det var ingen motkandidat.

Veslemøy Aga ble valgt ved akklamasjon.

Valg av styremedlemmer

Grunnet benkeforslag ble det avholdt skriftlig valg av styremedlemmer.

Etter opptelling av stemmesedler ble det klart at 82 stemmer ble avgitt, mens opptelling før dørene ble lukket viste 79 stemmeberettigede i salen. Ordstyrer bemerket at dette ikke var en ønskelig situasjon, men gitt at det var 27 stemmer som skilte de to kandidatene med færrest stemmer kan ikke uoverensstemmelsen i antall avgitte stemmer og stemmeberettigede utøve en forskjell for valgresultatet. Ordstyrer legger derfor til grunn at valgresultatet står. Det var ingen protester fra salen.

Endelig valgresultat:

Marta Helgadottir	78 stemmer
Ove Tjelta	78 stemmer
Inga T. Laupstad	74 stemmer
Håkon Sæberg	70 stemmer
Aman Kedir Kamsare	69 stemmer
Astrid Aksnessæther	68 stemmer
Martin H. Andreassen	41 stemmer

Valg av varamedlemmer

Det var ingen motkandidater.

Varamedlemmene ble valgt ved akklamasjon

Kjetil Haanes, 1 vara

Ingrid Juell Moe, 2 vara

Leikny Bakke Lie, 3 vara

Martin H. Andreassen, 4 vara

Valg av valgkomite

Det var ingen motkandidater.

Valgkomiteen ble valgt ved akklamasjon.

Bodil røyset

Karen-Lise Scheie Knudsen

Alf Butenschøn Skre

Gustav Haver, vara

13.15 Amnesty i Norge – fire kampanjer i 2013 v/ John Peder Egenæs

---

Generalsekretær John Peder Egenæs presenterte de fire ulike kampanjene som Amnesty i Norge skal fokusere spesielt på i 2013.

Disse er ytringsfrihet i Midtøsten- og Nord-Afrika (MENA), diskriminering mot lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT), voldtekt i Norge og dødsstraff.

MENA-kampanjen fokuserer på problemene rundt, eller mangelen på ytringsfrihet i land som Egypt, Syria, Iran, Tunisia, Libya, Bahrain, Jemen og Saudi-Arabia. Kampanjen har som mål å sette fokus på aktivisters egne stemmer i MENA-regionen, og spre deres kamp til det norske publikumet. Gjennom sosiale medier etableres det kanaler for kommunikasjon mellom aktivister i MENA-land og norske

aktivister. Dette er også en plattform hvor norske aktivister kan få med seg hva som rører seg i regionen. Det vil være aksjoner for enkeltpersoner gjennom året.

LHBT-kampanjen fokuserer på å sikre lesbiske, homofile, biseksuelle og transpersoner beskyttelse mot diskriminering på bakgrunn av seksuell orientering og kjønnsidentitet. I tråd med internasjonale menneskerettigheter, vil Amnesty arbeide på en rekke områder for å styrke LHBT-personers rettigheter. Vi ønsker å bidra til å sikre en trygg gjennomføring av arrangementet Baltic Pride og andre utsatte Pride-arrangementer i Øst- og sentral Europa, jobbe for opphevelse av lover som diskriminerer LHBT-personer og jobbe for at ofre for hatkriminalitet, og deres pårørende, får oppreisning. I Norge vil vi gjennomføre en skoleturné hvor vi besøker fem skoler i hver region, for å mobilisere mot diskriminering på bakgrunn av seksuell orientering eller kjønnsidentitet.

Kampanjen mot voldtekt i Norge har som mål å få endret norsk straffelov til å si at sex uten samtykke klassifiseres som voldtekt. Per i dag må det være brukt vold eller truende atferd for at det skal kunne defineres som en voldtekt. Amnesty vil i 2013 ha en omfattende holdningskampanje mot voldtekt, hvor russen er hovedmålgruppen.

Årets sommerkampanje, «mennesker og musikk er best levende», vil sette fokus på den globale bruken av dødsstraff. Gjennom deltagelse på festivaler, markedsdager og andre samlingspunkter vil vi aksjonere for enkeltpersoner og informere det norske festivalpublikumet om den omfattende bruken av henrettelser i verden i dag. Amnesty i Norge vil også delta på verdenskongressen mot dødsstraff i Madrid i juni.

14.15 Tale ved ny styreleder

Trygve G. Nordby åpnet sin tale ved å takke landsmøtet for tilliten som ny styreleder og med et sitat fra Bjørnstjerne Bjørnson: «en god gjerning redder verden».

Trygve G. Nordby sa at han tar med seg alle de gode kommentarene og tilbakemeldingene som har kommet gjennom landsmøtehelgen. Amnesty er en organisasjon i forandring. Vi må øke inntektene våre og ha mer aktivitet, med fortsatt fokus på tyngde og resultater. Vi må gjøre målene målbare og vise til de resultatene vi oppnår. Vi må involvere medlemmer, og utvikle morgendagens måte å være aktivist. Det finnes ingen motsetning mot å ha aksjoner som både får med seg ungdom, 68'ere og pensjonister samtidig.

Amnesty i Norge er en brikke i den vanskelige men viktige omstruktureringen som må foregår i hele organisasjonen. Vi må sammen finne en god organisatorisk forbindelse mellom Oslo, London og Sri Lanka. Dette er en organisasjonsutvikling vi skal være med på.

Han fortalte videre at han gleder seg til å jobbe med det nye styret, med John Peder og med sekretariatet. Han vil reise rundt og møte medlemmene i den hverdagen som faktisk er hele fundamentet i det organisasjonen gjør. Pengene fra TV-aksjonen er en tillitserklæring fra det norske folk, og det er en stor forpliktelse for Amnesty. Nordby avsluttet med å si at det er med stor ydmykhet at han nå trår inn i rollen som styreleder, og avsluttet med et Bjørnson sitat: «fred er ei det beste, men at man noget vil».

Den vanskelige ytringsfriheten
Amnestys landsmøte, Sandvika, 2. mars 2013

**Utenriksministeren trakk frem følgende hovedpunkter i sin
åpningstale:**

Amnesty er en viktig, nyttig og effektiv partner som viser at engasjement nytter. Amnesty har en viktig rolle som uavhengig pådriver. Dette er viktig i en åpen og demokratisk stat, der vi sammen kan fremstå sterkere.

Amnesty bidrar til å sette fokus på enkeltsaker og store og viktige temaer. Ikke minst vil jeg trekke frem det viktige samarbeidet mot dødsstraff.

Norge skal ligge helt i front på menneskerettigheter. [I utenrikspolitisk redegjørelse nylig](#) ble det lagt stor vekt på menneskerettigheter generelt og ytringsfrihet spesielt.

Verden er i grunnleggende forandring. Vi må se på nye partnerskap, nye allianser og nye arenaer. Både vi, som stat, og dere i Amnesty, som aktivister, må se hvor vi kan finne nye partnere, nye muligheter.

Vi ser noen negative trender når det gjelder situasjonen for menneskerettighetene noen steder i verden. Selv om vi har et godt stat til stat forhold, ser vi for eksempel en generell negativ trend for menneskerettighetene i Russland. Vi ser også tilstramminger i flere asiatiske land, inkludert i Kina.

I denne situasjonen er det interessant å se Mongolias positive rolle, klemt inn mellom Russland og Kina. Landet har en positiv demokratisk utvikling og avskaffer dødsstraff. Vi har også et nært samarbeid med Indonesia som på flere områder har utviklet seg positivt og er med på å sette agenda i regionen. Landet organiserer Bali Democracy Forum, der jeg har deltatt, og Bali Media Forum, det siste med støtte fra Norge, - et forum for journalister fra regionen som arbeider for å styrke ytringsfriheten.

Asean (Association of Southeast Asian Nations) er blitt en viktig aktør. Vi ser at utviklingen i Myanmar er svært positiv, selv om landet ennå har lang vei å gå. Asean har sagt at de vil bistå Myanmar i utviklingen fremover.

I Nord-Afrika ser vi utviklingen av demokratier i betydningen flertallsstyre. Vi må følge ekstra godt med på at dette ikke er en utvikling som skjer på

bekostning av minoritetene og at resultatet blir innskrenkinger av deres rettigheter.

Ytringsfrihet ikke absolutt

Respekten for ytringsfriheten er en grunnleggende menneskerett og en betydelig forutsetning for øvrige menneskerettigheter. Den er fundamental for vårt åpne demokratiske samfunn. At man først må etablere økonomiske og sosiale rettigheter før man får sivile og politiske rettigheter mener jeg er en konstruert motsetning. Disse rettighetene må etableres parallelt. Sivile og politiske rettigheter er i mange tilfeller fundamentalt for å få på plass de økonomiske og sosiale rettighetene.

Ytringsfriheten som grunnleggende verdi må beskyttes. Likevel kan ikke ytringsfriheten være ubegrenset. Vi har begrensninger i straffeloven på enkelte type utsagn, som for eksempel direkte å oppfordre til vold eller drap. Det må derfor legges begrensninger på noen typer ytringer. Dette er krevende og vi må hele tiden diskutere hvor grensene går. Vi må sikre at det er rett autoritet som står for begrensningene. Denne grensedragningen er det viktig å diskutere.

I bloggsfæren ser vi en underskog av hatefulle ytringer. Det er viktig å møte dette med motargumenter. Rasistiske uttalelser er direkte skadelige. Det er svært velkomment at Amnesty nå setter disse tema på dagsorden. I den vanlige medie verden har vi redaktører med et viktig redaktøransvar, og institusjoner som pressens faglige utvalg (PFU), som fungerer som pressens egne normative selvkontroll. Etterhvert vil dette også gjelde den digitale sfæren.

Vi må være oppmerksomme på at noen nye demokratier benytter ytringsfriheten til å blusse opp undertrykte etniske motsetninger, og dette er en farlig situasjon.

Europa, hatefulle ytringer og fremvekst av høyreekstremisme

Det er viktig at vi også holder fokus på våre nærområder, inkludert Europa. På det europeiske kontinentet er noen av historiens beste og verste kapitler i menneskerettighetens historie skrevet. Dette gjelder både de lange linjene og fremveksten av demokrati og pluralisme, og Stalins og nazistenes herjinger.

De økonomiske innstrammingene og arbeidsledigheten vi nå ser kan sammenlignes med den økonomiske krisen i Europa på 1930-tallet. Dette fører til sosiale konsekvenser som endrer den politiske situasjonen. Det er ekstra viktig å følge med på denne utviklingen og Utenriksdepartementet har derfor etablert et prosjekt som ser spesielt på hatefulle ytringer og fremveksten av høyreekstremisme i Europa. Prosjektet fokuserer særlig på forfølgelse av minoriteter, som romfolk, LHBT-personer og muslimer.

Hva gjør Norge?

Det er viktig å si fra om menneskerettighetsbrudd, også der det er krevende og ubehagelig. Vi må ikke slå oss til ro med selve protesten. Engasjementet må gå mye dypere. Vi må også følge opp med å være tilstede der beslutninger fattes. Et eksempel er i Nord-Afrika, der endringene akkurat nå fører til store omveltninger.

Menneskerettigheter har kommet høyere opp på FNs agenda etter reformen i 2005. Vi er aktive i FNs menneskerettighetsråd og leder der arbeidet med menneskerettighetsforsvarere gjennom en resolusjon om dette. Dette er krevende arbeid. Ikke alle land deler vår forståelse av begrepet menneskerettighetsforsvarer.

Utenrikstjenesten lager egne veiledere for arbeid med og oppfølging av menneskerettighetene gjennom ambassadene. Så langt har vi laget veiledere for arbeidet med LHBT, menneskerettighetsforsvarere og mot dødsstraff. Disse er tilgjengelige på internett. En ny veileder for arbeidet med religiøse minoriteter er snart ferdig. Vi benytter oss også aktivt av landhøringsmekanismen UPR, *universal periodic review* i FN.

Bevilgningen til Utenriksdepartementets arbeid med menneskerettigheter globalt er i år økt med en tredjedel, og stadig mer av de norske EØS-midlene som går til prosjekter i Sentral-Europa er øremerket til menneskerettigheter. Ti prosent av disse går nå til å bedre situasjonen for romfolk i Europa. Vi samarbeider stadig tettere med Europarådet om disse spørsmålene.

Hentet fra

http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/aktuelt/taler_artikler/eide_taler/2013/amnesty_innlegg.html?id=716010

Til Landsmøtet

Fra Amnesty Ungdomssamling 2013

HVIS IKKE VI – HVEM? HVIS IKKE NÅ – NÅR?

Amnesty sin ungdomssamling 2013 er svært bekymret for den globale klimakrisen som verden står overfor i dag, og etter lyset mer handling og avklaring fra internasjonalt hold i Amnesty.

Klimaendringene er farlige, urettferdige og allerede i gang. Sammenhengen mellom klima og menneskerettigheter er grunnleggende forankret i Menneskerettighetserklæringens 3. artikkel som sier at “enhver har rett til liv”. FNs høykommissær for menneskerettigheter påpeker i en rapport fra 2009 at konsekvensene av de globale klimaendringene er svært ujevnt fordelt og rammer særlig marginaliserte grupper i samfunnet som flyktninger, barn, urfolk og fattige. Klimaendringer skaper ekstremvær, som kan føre til ødeleggelse av avlinger og boligområder. Dette fører til brudd på grunnleggende menneskerettigheter, som retten til tak over hodet og retten til rent vann. De som har minst i utgangspunktet er de som rammes hardest og slik fører klimaendringer til økt fattigdom. Sammenhengen mellom klima og menneskerettighetsbrudd er derfor en ond sirkel.

Klimatiltak på dagsorden

Amnesty Norge har særlig gode muligheter for å lede klima inn som et høyere prioritert saksområde ved utformingen av neste globale strategiske plan (ISP). Norge er blant landene som har tjent seg rike på forurensende industri, og med det følger et ansvar. Klimaarbeid er en naturlig forlengelse av Amnestys arbeid mot fattigdom, fordi klimaendringene truer retten til et sunt miljø, helse, mat, rent vann og ly. Amnesty jobber i dag med å takle konsekvensene av klimaendringer, men driver ikke forebyggende arbeid for å begrense menneskeskapte klimaendringer. Det blir som å stadig kjøpe hostemedisin, men aldri investere i et skjerf.

Ungdommens appell

Ungdomssamlingen 2013 ønsker at det påtroppende styret skal etterlyse mer internasjonal oppmerksomhet rundt klimaendringer som trussel mot menneskerettigheter, og at styret i tillegg begynner et arbeid for å få temaet klimaforandringer og menneskerettigheter tydelig

integrert i Amnestys neste ISP som vedtas i 2015, og at Amnesty Norge kommer tydeligere på banen som internasjonale pådrivere. Ved de siste klimaforhandlingene i Qatar appellerte Filippinenes sjefsforhandler til verdens statsledere og det internasjonale samfunnet på vegne av de hundrevis av omkomne under tyfonen som rammet hjemlandet hans under forhandlingene. Han ba om umiddelbare og ambisiøse klimatiltak, og sitatet hans “Hvis ikke vi – hvem? Hvis ikke nå – når?” oppsummerer Amnesty-ungdoms budskap.